

Inspirationsmateriale til undervisning

Hverdagslivet som indsatsområde i sosu-arbejdet

40596

Udviklet af:

Birgitte Højlund
Social & SundhedsSkolen, Herning
Gullestrupvej 10-12
7400 Herning
Tlf.: 96 27 29 29

Hverdagslivet som indsatsområde i sosu-arbejdet

Inspirationsmateriale til undervisning

1. Uddannelsesmålets sammenhæng til FKB/TAK

Uddannelsesmålet hører til i den fælles kompetencebeskrivelse nr. 2692: Omsorg, sygepleje og pædagogisk arbejde.

Det relaterer til de tilhørende arbejdsmarkedspolitiske kompetencer (TAK):

- Det pædagogiske arbejde
- Kommunikation og samarbejde i omsorg og pleje
- Omsorgs og sygeplejefagligt arbejde

Uddannelsesmålet vil endvidere blive knyttet til FKB 2695 Sundheds- og sygeplejeopgaver i sygehusvæsnet.

Arbejdsfunktioner

Uddannelsen henvender sig til erfarne medarbejdere indenfor alle områder af social- og sundhedsassistentens arbejdsfelt.

Deltagerforudsætninger

Uddannelsen henvender sig primært til social- og sundhedsassistenter med nogle års erhvervs erfaring.

Struktur

Uddannelsen er udviklet til at indgå i et basismodul på i alt 20 dage i KUA-forløbet (Kompetenceudvikling for assistenter/ TUP 2008)

Uddannelsen kan indgå i et integreret forløb med følgende kurser:

45061: Forebyggelse og Sundhedsfremme

40208. Kvalitet i offentlige ydelser

45622: Medarbejderens personlige ressourcer på jobbet.

samt

40598: Selvledelse og formidling i omsorgsarbejdet

40600: Socialpædagogik og aktiverende metoder

Hverdagslivet som indsatsområde i sosu-arbejdet

Inspirationsmateriale til undervisning

2. Ideer til tilrettelæggelse

Uddannelsen kan med fordel tilrettelægges som split-forløb med mulighed for opgaver i mellemprioriteten, f.eks. 2-1-1 dag, hvor den midterste kursusdag kan være opgaveløsning med vejledning, evt. på arbejdspladsen.

Temaer

Tema 1

Indsamling og formidling af relevante oplysninger om hverdagslivet

Temaet indledes med begrebsafklaring og en introduktion til teorier om hverdagslivet. Herefter arbejdes videre med konkrete eksempler på hvordan viden om den enkeltes hverdagsliv indsamles og dokumenteres. Kendte redskaber til formidling af viden om hverdagslivet tages op til debat: nedskrevne livshistorier, visitationspapirer, døgnrytmeskemaer, borgerbøger, plejeplaner, dags- og ugeplaner indeholder alle informationer om hverdagslivet, men ud fra hvert sit perspektiv. Hvad er relevant viden, og hvordan indsamles og formidles den? Der arbejdes endvidere med sprogliggørelse af hverdagslivets ofte usynlige facetter. Fordele og ulemper ved udviklingen af et egentligt fagsprog ud fra hverdagslivsbegreberne diskuteres.

Tema 2:

Sundhed og sygdom som en del af hverdagslivet.

I temaet arbejdes med hvordan borgerens religiøse, kulturelle og sociale baggrund og livshistorie påvirker den måde, hvorpå sygdom griber ind i og former hverdagslivet for forskellige grupper i samfundet. Der arbejdes endvidere med forskellige gruppers mestringstrategier i forhold til at tackle forandringer i hverdagslivet, eksempelvis hospitalsindlæggelse eller flytning til plejebolig.

Tema 3

Samarbejdet mellem fagpersoner og borgere med forskellig baggrund, værdier og normer

I dette tema flyttes fokus fra borgeren til den professionelle. Temaet handler om kommunikation mellem mennesker med forskellig baggrund. Der stilles især skarpt på kursistens egne hverdagslivsmønstre og kulturelle baggrund som en ramme for forståelsen af andres hverdagsliv. Den enkelte kursist udfordres til at

Hverdagslivet som indsatsområde i sosu-arbejdet

Inspirationsmateriale til undervisning

undersøge sin egen kulturelle bagage og forholde sig til betydningen af denne i en professionel sammenhæng. Hvad vil det sige at kunne sætte sig ind i en anden persons levede liv? Hvordan sikres kvaliteten i indsatsen, når sproglige og kulturelle barrierer og forskelligheder gør det svært at kommunikere?

Tema 4

Hverdagslivet som professionelt indsatsområde.

Samspelet mellem hjælpesystemets organisatoriske rammer og arbejdspraksis og borgerens daglige tilværelse er udgangspunktet. I temaet fokuseres på hvordan viden om borgerens hverdagsliv kan omsættes til konkret handling i en tværfaglig sammenhæng. De forskellige faggruppers kerneværdier belyses ud fra et hverdagslivsperspektiv. Hvem ser hvad? Hvem intervenerer i hvilke sammenhænge? Hvornår og af hvem flyttes fokus fra behandling af sygdom til kvalificering af hverdagslivet? Emner som kulturen i organisationen, det tværfaglige teamsamarbejde, opgavefordeling og kontaktpersonens rolle kan inddrages i dette tema.

3. Opgaver og undervisningsmaterialer

Forløbet tilrettelægges så der veksles mellem lærerstyrede oplæg, dialog og øvelser/opgaver. Oplæggene tilrettelægges af den enkelte underviser, ud fra nyeste litteratur på området. Der kan inddrages forskelligt videomateriale til casearbejde, ligesom video kan anvendes i forbindelse med kommunikationsøvelser/samtale øvelser. Der tilstræbes en høj deltageraktivitet og en dialogisk form, idet mange af emnerne er holdningsprægede og indeholder en række dilemmaer. Såfremt uddannelsen tilrettelægges som split-forløb vil det være hensigtsmæssigt at indlægge en bunden opgave i mellemprioriteten. I den forbindelse kan kursisterne arbejde med egne cases eller temaer, som de selv medvirker til at formulere.

IDEER TIL MULIGE OPGAVER I FORLØBET

Tema 1: Indsamling og formidling af relevante oplysninger om hverdagslivet

OPGAVE: Analyse af egne redskaber til indsamling og formidling af viden om hverdagslivet

Kursisterne medbringer og analyserer materiale, der aktuelt anvendes på deres arbejdsplads til at indsamle viden om borgerens hverdagsliv. Det kan være f.eks. visitationspapirer, anamneseoptagelser, livshistorier el.lign. Formålet er at få øje på hvad redskabet kan anvendes til – men også at blive opmærksom på de ”blinde

Hverdagslivet som indsatsområde i sosu-arbejdet

Inspirationsmateriale til undervisning

pletter”: det som ikke kan indfanges om borgerens hverdagsliv. Opgaven kan samles op med en fælles drøftelse af sprogbrug, skriftliggørelse og etik i forbindelse med indsamling og formidling af oplysninger om borgerens hverdagsliv, herunder henvises til Forvaltningslovens regler på området.

OPGAVE: Afprøvning af nye metoder til beskrivelse af hverdagslivet.

I mellemprioriteten/på studiedagen kortlægger kursisterne en borgers hverdagsliv ud fra metoder, som er præsenteret på uddannelsen. Borgeren er en patient/bruger, som de har kontakt med, og som ønsker at deltage. Efterfølgende samles opgaven op med en drøftelse af relevansen af de indsamlede oplysninger. Kursisterne kan evt. give hinanden feed-back.

Tema 2: Sundhed og sygdom som en del af hverdagslivet.

OPGAVE: Interviewøvelse: At sætte sig ind i et anderledes hverdagsliv.

På baggrund af et oplæg om sundheds- og sygdomsopfattelser og mestringsstrategier tilrettelægger og udfører kursisterne to og to et interview med en borger med anden etnisk, kulturel eller social baggrund end dem selv. Informanterne kan være elever på skolen eller personer i deres egen omgangskreds. Interviewet skal eksemplificere hvordan forskellige grupperinger i samfundet forandrer og tilpasser deres hverdagsliv i en situation, hvor de bliver ramt af sygdom og bliver afhængige af andres hjælp. I hvor høj grad træder familien til, hvilke daglige rutiner er mest vigtige at bevare, hvordan er holdningen til at modtage hjælp etc.? Opgavens formål er først og fremmest at træne kursisternes evne til at spørge ind til og beskrive et hverdagsliv, som bygger på helt anderledes værdier end deres eget. Opgaven kan også løses på baggrund af én eller flere cases, som underviseren vælger evt. i form af klip fra TV-udsendelser, film og/ eller på skrift.

Tema 3: Samarbejdet mellem fagpersoner og borgere med forskellig baggrund, værdier og normer

Hverdagslivet som indsatsområde i sosu-arbejdet

Inspirationsmateriale til undervisning

OPGAVE: Fokus på eget hverdagsliv og værdier

Kursisterne interviewer hinanden om deres eget hverdagsliv. Spørgeguiden til interviewet konstrueres i grupper af kursisterne selv ud fra de oplæg og opgaven om redskaber og metoder, de tidligere har været præsenteret for. Det tilstræbes at interviewet også belyser hvilke værdier der ligger bag den enkeltes præferencer og tilrettelæggelse af dagens rutiner.

I opsamlingen fokuseres for variation og forskellighed i tilsyneladende ens gøremål. Vi tror vi gør det samme, men i virkeligheden er der måske små, men meget væsentlige variationer i hvad vi hver især prioriterer i vores hverdagsliv.

OPGAVE: Kommunikation om hverdagslivet/Dilemmaspil

På baggrund af et oplæg om kommunikation tilrettelægger underviserne forskellige dilemmaspil. Dilemmaerne omhandler situationer, hvor forskellige opfattelser af værdier og prioriteringer i hverdagen gør det svært at kommunikere. Kursisterne gennemspiller situationerne og optager evt. disse på video, som efterfølgende analyseres af dem selv inden de fremlægges og drøftes med resten af holdet.

Tema 4

Hverdagslivet som professionelt indsatsområde.

OPGAVE: Hverdagslivet som kerneområde – hvem gør hvad?

Efter et oplæg om kernefaglighed og professionalitet arbejdes i grupper med at beskrive de forskellige faggrupper, som patienten/borgeren er i kontakt med. Kursisterne bliver bedt om at beskrive først de andre faggruppers centrale faglige kerneværdier – derefter deres egne. Formålet er at synliggøre hvem der intervenserer i borgerens hverdagsliv – og hvordan. Samt at drøfte om nogen faggrupper overhovedet har kvalificering af hverdagslivet som en del af deres faglige kerneværdier? I opsamlingen tages begrebet tværfaglighed op og forskellige modeller præsenteres og drøftes med kursisterne.

OPGAVE: Kontaktpersonens opgaver i forhold til at kvalificere hverdagslivet I grupper drøfter kursisterne kontaktpersonens rolle og opgaver i forbindelse med at støtte og kvalificere borgerens hverdagsliv. I arbejdet kan inddrages beskrivelser af kontaktpersonens funktion og rolle fra de forskellige arbejdspladser. I opsamlingen af opgaven drøftes kontaktpersonens rolle i det tværfaglige team som den, der har indsigt i hverdagslivet og som sikrer at viden om borgerens hverdag inddrages i tilrettelæggelse af plejen, også i situationer, hvor hverdagen er forandret meget, f.eks. under en indlæggelse.

Hverdagslivet som indsatsområde i sosu-arbejdet

Inspirationsmateriale til undervisning

4. Litteraturliste mv.

Andersen, Joan: Livsorienteret samtale – samtale i forandringssituationer. Ældreforum 2008

Borg, Tove: Begreber om hverdagsliv. Kap. 2 i basisbog i ergoterapi. Munksgaard 2003

Den muslimske patient. Islamisk-Kristent Studiecenter 2007

Elbrønd, Marianne: Det afhængige hverdagsliv. Social- og sundhedsskolen Herning 2000

Hylldal Eriksen, Thomas: Kulturforskelle. Kulturmøder i praksis. Munksgaard 2007

Højlund, Birgitte: Livshistorien som professionelt arbejdsredskab i hjemmeplejen. Videnscenter på Ældreområdet 2003

Højlund, Birgitte: En hverdag med hjælp (DVD). Social- og Sundhedsskolen, Herning 2005

Jensen, Bente: Sundhed og sårbarhed. Hans Reitzel 2005

Johannesen, Anette: Svækket – men stærk. Gerontologisk Institut 2006

Ramian, Knud og Jonas Gustafsson : Livshistorien – en vej til det menneskelige: metodeudvikling. Systemtime 2003

Ramian, Knud og Gústafsson, Jónas: Liv i Fokus. Forlaget Systemtime, 1998

Saxgreen, Henrik: Krig og Kærlighed – indvandring i Norden. Gyldendal 2006